

prima instanță, Judecătoria Botanica, mun. Chișinău
judecător: Sv. Garștea-Bria
instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău
judecători: N. Cernat, A. Pahapol, A. Gavrilița
instanța de recurs, Curtea Supremă de Justiție
judecători: Sv. Filincova, Iu. Bejenaru, G. Stratulat

dosarul nr. 2rh-126/2017

Î N C H E I E R E

28 iunie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței,
judecători

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru, Galina Stratulat

examinând cererea de revizuire depusă de Viorica Hido (Ungureanu),
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Liusei Gorbatiuc
împotriva Vioricăi Hido (Ungureanu) cu privire la declararea nulității
testamentului,

c o n s t a t ă :

La 28 ianuarie 2010 Liusea Gorbatiuc a depus cerere de chemare în
judecată împotriva Vioricăi Hido (Ungureanu) cu privire la declararea nulității
testamentului.

În motivarea acțiunii a indicat că, ap. 20 din str. Minsk 26/2, mun.
Chișinău aparține cu drept de proprietate părinților săi, Andrei Filipopolschi și
Evdochiei Filipopolscaia.

Menționează că, tatăl Andrei Filipopolschi a decedat la 02 februarie 1998
și în apartament a rămas să locuiască mama Evdochia Filipopolscaia. Până la
decesul acesteia, 03 aprilie 2008, reclamanta a avut grijă de ea, o vizita aproape
zilnic. Mama Evdochia Filipopolscaia, nu avea careva secrete față de ea.

La 3 luni după decesul mamei, a venit din Canada fiica ei, Viorica Hido
(Ungureanu) care a declarat că bunica Evdochia Filipopolscaia i-a lăsat testament
pentru apartamentul menționat.

La solicitările ei insistente, i s-a prezentat o copie a acestui testament, în
care este indicat că este autentificat de notarul Tereza Anton la 21 mai 2001 și
înregistrat cu nr.1947.

La examinarea atentă a copiei de pe testament, au apărut dubii referitor la
veridicitatea lui, deoarece mama ei, Evdochia Filipopolscaia, în toți anii cât a fost
îngrijită de reclamantă, nu i-a spus despre existența testamentului, iar semnătura
testatoarei aplicată pe testament se deosebește radical de semnătura mamei sale.

Consideră reclamanta că, semnătura din numele mamei ei pe testament nu
a fost efectuată de ea, dar de o altă persoană, din ce rezultă că a fost falsificat, fapt
ce poate fi dovedit prin rapoartele expertizei grafologice. Faptul ilegalității acestui

testament se confirmă și prin lipsa înregistrării lui în Registrul testamentelor înregistrate (variantea electronică) de la Ministerul Justiției.

Solicită declararea nulității testamentului întocmit din numele Evdochia Filipopolscaia la 21 mai 2001, autentificat de notarul privat Tereza Anton și înregistrat cu nr.1947.

Prin hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 13 noiembrie 2012, acțiunea s-a respins.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 octombrie 2013 s-a admis apelul declarat de Liusea Gorbatiuc, s-a casat hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 13 noiembrie 2012 și s-a emis o nouă hotărâre de admiterea a acțiunii.

S-a declarat nulitatea testamentului întocmit din numele Evdochiei Filipopolscaia la 21 mai 2001, autentificat de notarul privat Tereza Anton și înregistrat cu nr. 1947.

S-a încasat de la Viorica Hido (Ungureanu) în beneficiul Liusei Gorbatiuc cheltuielile de judecată în sumă de 6 200 lei.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 19 martie 2014, recursul declarat de Viorica Hido (Ungureanu) s-a considerat inadmisibil.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 17 septembrie 2014 s-a respins ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Viorica Hido (Ungureanu).

La 09 martie 2015 Viorica Hido (Ungureanu) a depus cerere de revizuire împotriva încheierii Curții Supreme de Justiție din 19 martie 2014, solicitând admiterea acesteia, casarea încheierii instanței de recurs și a deciziei instanței de apel, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 29 aprilie 2015 s-a respins ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Viorica Hido (Ungureanu).

La 04 aprilie 2017 Viorica Hido (Ungureanu) a depus cerere de revizuire, solicitând admiterea acesteia, casarea încheierii instanței de recurs și a deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea cererii de revizuire a invocat temeiul declarării revizurii prevăzut de art. 449, lit. b) Cod de procedură civilă, care stipulează că revizuirea se declară în cazul în care au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului.

Astfel, a indicat că instanța de apel și-a motivat decizia doar pe concluzia expertului Centrului Național de Expertize Judiciare nr. 1082 din 24 iunie 2013, potrivit căreia semnătura de pe testamentul din numele lui Filipopolscaia Evdochia a fost efectuată nu de către aceasta, ci de o altă persoană.

Consideră concluziile date eronate, deoarece contravin raportului de expertiză întocmit de Centrul de Expertize Independente „Cexin” nr. 217 din 31 martie 2014, care indică că semnătura din numele lui Filipopolscaia Evdochia, efectuată la rubrica „semnătura testatorului” din testamentul întocmit la 21 mai 2003, autentificat de notarul Tereza Anton, a fost efectuat de însăși Filipopolscaia Evdochia.

A mai indicat că, după adresarea la Curtea Supremă de Justiție cu cerere în ordine de revizuire, care a fost respinsă prin încheierea din 29 aprilie 2015, a depus mai multe plângeri, printre care și la Procuratura Generală a RM.

Astfel, la 20 februarie 2017, Procuratura Botanica, mun. Chișinău a recepționat raportul de expertiză nr. 34/12/1-K-1007, iar în consecință la 06 martie 2017 Procuratura Botanica, mun. Chișinău a emis ordonanță de refuz în începerea urmăririi penale,

Consideră revizuenta că acest fapt constituie temei de adresare în instanță cu cerere de revizuire.

A mai indicat că, nu s-a dat apreciere cuvenită și informației electronice de la Ministerul Justiției în privința testamentului, obiect al litigiului dat, precum că acesta este înregistrat în Registrul actelor notariale.

Revizuenta a mai menționat că, instanțele nu au dat apreciere faptului că Liusea Gorbatiuc în anul 2008 s-a adresat cu acțiune privind declararea nulității aceluiași testament, pe motiv că testatorul Evdochia Filipopolscaia la data întocmirii acestuia nu era în stare să înțeleagă însemnătatea faptelor sale. În final, prin hotărârea irevocabilă a Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 09 septembrie 2009 a fost respinsă acțiunea acesteia ca neîntemeiată, iar prin prisma art. 123 alin. (2) Cod de procedură civilă faptele stabilite prin hotărârea dată sunt obligatorii și nu se cer a fi dovedite din nou.

În conformitate cu art. 452 alin. (1) - (1¹) Cod de procedură civilă, instanța examinează cererea de revizuire în ședință publică în conformitate cu normele de examinare a cererii de chemare în judecată. Dacă examinarea cererii de revizuire este de competența Curții Supreme de Justiție sau a instanței de apel, ședințele se desfășoară fără înștiințarea participanților la proces. Dacă instanța care examinează cererea de revizuire consideră necesară prezența participanților la proces, aceasta dispune înștiințarea lor.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră cererea de revizuire depusă de Viorica Hido (Ungureanu) neîntemeiată și care urmează a fi respinsă ca inadmisibilă din următoarele motive.

În conformitate cu art. 448 alin. (2) Cod de procedură civilă, cererea de revizuire împotriva unei hotărâri care, fiind supusă căilor de atac, a fost menținută, modificată sau casată, emițându-se o nouă hotărâre, se soluționează de instanța care a menținut, a modificat hotărârea sau a emis o nouă hotărâre.

Conform prevederilor art. 453 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, după ce examinează cererea de revizuire, instanța emite o încheiere de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

Temeiurile pentru revizuirea hotărârilor judecătorești irevocabile de către legislator sunt specificate exhaustiv în art. 449 Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 451, alin. (1) Cod de procedură civilă, cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art. 447, indicându-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art. 449 și anexându-se probele ce le confirmă.

În conformitate cu art. 449 lit. b) Cod de procedură civilă, revizuirea se declară în cazul în care au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele.

Din prevederile enunțate este important de înțeles că circumstanțele sau faptele trebuiau să existe obiectiv până la data pronunțării hotărârii, să aibă importanță esențială pentru justa soluționare a cauzei civile, adică să aibă putere decisivă asupra concluziei (hotărârii) instanței de judecată, să fie descoperite după ce hotărârea judecătorească devine irevocabilă.

Cu alte cuvinte, art. 449 lit. b) Cod de procedură civilă, vorbește despre circumstanțe (fapte) necunoscute anterior petiționarului, dar întrucât examinarea fondului cauzei prezumă că instanța a constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii, este evident că o condiție esențială pentru admiterea revizuirii este că și instanței nu i-au fost și nu au putut fi cunoscute aceste circumstanțe (fapte).

Pentru acest motiv de revizuire esențial este ca revizuentul să probeze că nu a știut anterior pronunțării hotărârii a cărei revizuire se cere despre aceste circumstanțe sau fapte și că nu a avut posibilitatea de a le cunoaște, în caz contrar ele nu pot servi ca temei de revizuire.

Mai mult, revizuentul trebuie să demonstreze că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii. Sub acest aspect, ca o condiție esențială de redeschidere a procesului pe acest temei este ca circumstanțele (faptele) să fi existat obiectiv până la data pronunțării hotărârii, ele urmând a fi diferențiate de faptele noi apărute după pronunțarea hotărârii.

Faptele noi apărute după adoptarea hotărârii pot servi temei de adresare cu o nouă acțiune în judecată, dar nu ca temei de revizuire.

Circumstanțele sau faptele prezentate ca temei de revizuire trebuie să influențeze esențial soluția dată inițial de instanță, în sensul că nu orice circumstanțe sau fapte necunoscute anterior pot servi temei de revizuire, ci doar atunci când sunt determinante pentru judecarea justă a cauzei, or aceste noi circumstanțe conduc după sine la apariția, modificarea sau încetarea raporturilor juridice dintre părțile în litigiu și deci sunt determinante pentru judecarea justă a cauzei.

Or, lipsa acestui suport probatoriu, ca element obligator al temeiului prevăzut la art. 449 lit. b) Cod de procedură civilă, decade sau lipsește revizuentul de posibilitatea invocării unui atare temei.

Așadar, având în vedere această normă juridică de trimitere, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că revizuenta nu a probat nici într-un fel prezența acestui temei de revizuire, altfel spus, Viorica Hido (Ungureanu) nu a făcut dovada faptului că în procesul examinării anterioare a cauzei nu a cunoscut de cele invocate drept temei al cererii de revizuire, sau că a întreprins careva măsuri pentru a le cunoaște în procesul examinării cauzei.

Prin urmare, Colegiul constată că revizuenta nu a prezentat înscrisuri noi care să corespundă caracteristicilor cerute de norma de drept indicată, în timp ce acelea prezentate nu au putere decisivă asupra concluziei (hotărârii) instanței de judecată ori de natură să răstoarne o situație juridică deja stabilită, în cazul în care înscrisurile indicate de revizuent au constituit obiect al examinării.

Situația de fapt impune de a remarca că revizuirea este o cale de atac de retractare și nu de reformare prin intermediul căreia se poate obține anularea unei hotărâri judecătorești irevocabile și reînnoirea judecătii în cazurile expres determinate de lege, iar retractarea neîntemeiată a hotărârii contestate poate duce la încălcarea principiului stabilității raporturilor juridice.

De aceea, legea admite revizuirea numai în cazuri strict determinate, care sunt prevăzute în mod limitativ în art. 449 Cod de procedură civilă.

În consecință, sub aspectul analizat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că argumentele invocate de Viorica Hido (Ungureanu) se referă la dezacordul cu soluția pronunțată de către Curtea Supremă de Justiție prin încheierea a cărei revizuire se pretinde, și nu atestă prin prisma art. 449 Cod de procedură civilă careva temeuri legale de revizuire.

Astfel, la caz se va remarca că admiterea cererii de revizuire, în asemenea împrejurări, ar contravine principiului securității raporturilor juridice și ar constitui o violare a art. 6 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Colegiul reiterează că, posibilitatea reinițierii procesului de judecată urmează să fie examinată în lumina Preambulului Convenției, care declară preeminența dreptului o parte a moștenirii comune a Statelor Contractante.

Unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere, printre altele, ca atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (*Brumărescu v. Romania, Roșca v. Moldova*).

Securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului *res judicata* (*ibid.*, § 62), adică principiul caracterului irevocabil al hotărârilor judecătorești. Acest principiu cere ca nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii, doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei.

Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare. O derogare de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară, datorită unor circumstanțe esențiale și convingătoare (*Roșca v. Moldova*, citată mai sus, § 25, *Popov nr. 2 vs. Moldova*).

Totodată, Colegiul consideră necesar a menționa că, în conformitate cu art. 451, alin. (4) Cod de procedură civilă, nu se admite depunerea repetată a cererii de revizuire în aceleași temeuri.

Reieșind din materialele dosarului, rezultă că revizuenta Viorica Hido (Ungureanu) anterior la 28 iulie 2014 și la 09 martie 2015 s-a adresat cu cerere de

revizuire, invocând ca temei existența raportului de expertiză întocmit de Centrul de Expertize Independente „Cexin” nr. 217 din 31 martie 2014 și a informației electronice de la Ministerul Justiției în privința testamentului contestat, cereri care au fost respins de instanța de insolvență.

Din considerentele menționate și având în vedere că cererea de revizuire nu indică careva temeiuri prevăzute de art. 449 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge cererea de revizuire ca fiind inadmisibilă.

Reieșind din cele expuse, în conformitate cu art. 269-270, art. 453 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Se respinge ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Viorica Hido (Ungureanu), în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Liusei Gorbatiuc împotriva Vioricai Hido (Ungureanu) cu privire la declararea nulității testamentului.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,

Svetlana Filincova

judecători

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat